

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI: Noam Chomsky despre Palestina, Israel și starea lumii

Renumitul academician american a vorbit cu Al Jazeera despre cariera sa și despre pozițiile pe care regretă că nu le-a luat în trecut.

Noam Chomsky de Eliyahu Freedman

Traducere Adrian Grauenfels

Noam Chomsky, academicianul de renume mondial, cunoscutul intelectual public și filosof, a stat de vorbă cu Al Jazeera pentru a discuta despre modul în care au decurs lucrurile în ultima vreme în regiune. De asemenea, acesta și-a împărtășit opiniile despre păcatele societății, amintiri din călătoriile sale și lucrurile pe care și-ar fi dorit să le fi spus.

Al Jazeera: Profetul Amos - pe care l-ați numit favoritul dumneavoastră - vorbește despre "trei păcate pe care le voi ierta și al patrulea pe care nu-l voi ierta". Care sunt păcatele pe care vedeți că se acumulează în societate?

Chomsky: Nu avem suficient timp să le trecem în revistă. Să începem cu ceea ce este evident. Sunt sigur că sunteți familiarizați cu Ceasul Apocalipsei al Bulletin of Atomic Scientists. Acum a fost devansat la 90 de secunde până la miezul nopții.

Miezul nopții reprezintă sfârșitul experienței umane pe Pământ, care se îndreaptă spre amenințarea războiului nuclear. Amenințarea unui dezastru climatic iminent este în creștere - Israelul va fi una dintre principalele victime.

Iar liderii noștri, păcatul lor major este că se grăbesc spre dezastru. Tocmai comemorăm

cea de-a 20-a aniversare a invaziei americane în Irak... cea mai mare crimă a secolului, care este comemorată aici. Marina americană tocmai a pus în funcțiune cea mai recentă navă de asalt și a numit-o USS Fallujah în memoria uneia dintre cele mai grave atrocități ale atacului american. Fallujah a fost ... un oraș frumos. Pușcașii marini l-au invadat, l-au distrus, au ucis mii de oameni ... Oamenii încă mor din cauza armelor care au fost folosite cu fosfor, uraniu sărăcit.

Este mai mult decât atroce, este simbolic. Uitați-vă peste ultimii 20 de ani, vedeți dacă puteți găsi o singură propoziție, undeva aproape de mainstream, care să spună că invazia Irakului a fost o crimă - a fost cea mai gravă crimă a secolului XX. Cea mai proastă critică pe care o puteți face este că a fost o "greșeală". A fost reconfigurată, remodelată pentru a fi prezentată - chiar și de către comentatorii liberali - ca un efort eșuat de a salva poporul irakian de un dictator malefic, ceea ce nu are absolut nimic de-a face cu motivul pentru care a început războiul.

Și, în plus, se trece cu vederea un mic fapt: Statele Unite l-au sprijinit puternic pe Saddam Hussein în perioada în care acesta a săvârșit cele mai oribile crime, inclusiv lucruri precum otrăvirea irakienilor și masacrul de la Halabja, arme chimice, uciderea a sute de mii de iranieni. Statele

Unite au fost încântate, l-au susținut până la capăt.

Așa că acum, istoria este reconstruită astfel încât noi am încercat să "salvăm irakienii" de persoana pe care o susțineam cu tărie. Irakienii nu cereau cu insistență să fie salvați de țara care a impus sancțiuni în anii 1990, sancțiuni care au fost atât de vicioase și criminale încât unii diplomați internaționali de frunte au demisionat pentru că le considerau genocidare. Dar acesta este modul în care clasele intelectuale au reușit să reconstruiască crimele de stat. Există oameni care se opun în jurul periferiei. Nu se aude vocea lor, sunt marginalizați. Vreți să aflați despre USS Fallujah? Nu veți citi despre asta în presa americană. O puteți citi în comentariile critice de la periferie, unde oameni ca mine au putut afla despre asta, nu din presa americană, ci de la Al Jazeera.

Al Jazeera: La scurt timp după ce Netanyahu a fost ales în 1996, ați prezis că trecerea de la laburiști la Likud va fi mai mult stil decât substanță și că, în cele din urmă, Netanyahu, foarte americanizat, se va adapta la un stil mai plăcut pentru americani. Privind retrospectiv la epoca Netanyahu, ați avut dreptate în aceste previziuni?

Chomsky: Timp de câțiva ani, mai mult sau mai puțin. Dar, de-a lungul anilor 2000, politica israeliană s-a schimbat, Netanyahu s-a mutat mult mai la dreapta. El încă știe cum să vorbească cu susținătorii săi din Statele Unite. Trebuie să vă amintiți, opinia din Statele Unite în ceea ce privește Israelul s-a schimbat. Israelul obișnuia să fie preferata comunității evreiești americane liberale.

Ei bine, acest lucru a început să se schimbe... acum, principalul sprijin pentru Israel este reprezentat de comunitatea evanghelică de

extremă dreapta, care s-a politizat în ultimii 20 sau 30 de ani, devenind susținători foarte puternici ai Israelului, mai ales din motive antisemite extreme. Între timp, liberalii, liberal-democrații, s-au îndepărtat. Uitați-vă la ultimul sondaj: în rândul democraților, există mai multă simpatie pentru palestinieni decât pentru Israel. Acest lucru este valabil în special în rândul tinerilor, inclusiv al evreilor tineri.

Netanyahu înțelege Statele Unite, așa că apelează puternic la electoratul său de dreapta și de extremă dreapta. Așa că atunci când s-a dus să vorbească în fața unei sesiuni comune a Congresului pentru a condamna demersul lui Obama de a stabili un acord comun cu Iranul privind armele nucleare, el s-a adresat comunității americane care îl susține, aripa dreaptă, extrema dreaptă și evanghelicii. Este un politician abil, și-a schimbat tactica.

Al Jazeera: Ați spus că cele mai multe acțiuni ilegale ale Israelului sunt posibile doar datorită sprijinului SUA. Și totuși, îl vedem pe Netanyahu făcând de râs în mod public Partidul Democrat prin discursul său în fața Congresului în 2015, alături de sprijinul său public pentru realegerea lui Donald Trump în 2018. Și războiul de cuvinte de săptămâna trecută cu președintele Biden. Știe Netanyahu ceva ce noi nu știm despre declinul puterii globale americane? Sau își asumă un pariu pe continuarea sprijinului bipartizan al SUA, în ciuda comportamentului său?

Chomsky: Statele Unite sunt din ce în ce mai divizate - la fel și Israelul. Aceasta este prima dată când conducerea israeliană a rupt în mod deschis cu conducerea SUA ... când Smotrich și Ben-Gvir și uneori Netanyahu spun: "Vom ignora ceea ce vreți voi", în mod

deschis și cu nerușinare conducerii americane, este ceva nou.

În ultima vreme, poate că Israelului nu i-au plăcut politicile americane, dar atunci când Statele Unite i-au cerut să facă ceva, a făcut-o. Acest lucru a fost valabil pentru fiecare președinte american până la Obama. Trump, bineînțeles, a mers până la capăt pentru a oferi Israelului tot ceea ce își dorea, îndrăgostit de puterea, violența și represiunea israeliană. A recunoscut anexarea Înălțimilor Golan, anexarea Ierusalimului, a sprijinit politicile de colonizare, toate acestea încălcând nu numai dreptul internațional, ci și politica SUA. SUA au susținut rezoluțiile Consiliului de Securitate care au interzis preluarea de către Israel a Înălțimilor Golan și a Ierusalimului. Trump a inversat toate acestea. ... El a făcut același lucru cu Marocul, recunoscând preluarea de către Maroc a Saharei Occidentale, care este oarecum analogă cu situația palestiniană.

Dar noua administrație, în special figurile de frunte precum Ben-Gvir, Bezalel Smotrich, spun pur și simplu Statelor Unite: "Dispari". Netanyahu a făcut declarații destul de ferme, spunând: "Suntem o țară suverană, vom face ce vrem". Este pentru prima dată când confruntarea este atât de clară și nu este clar cum vor răspunde Statele Unite.

În urmă cu doi sau trei ani... un reprezentant al SUA în Camera Reprezentanților, Betty McCollum, a introdus o lege prin care solicita Statelor Unite să reconsidere ajutorul militar acordat Israelului, având în vedere legislația americană [care] a fost încălcată în mod regulat prin ajutorul acordat de SUA Israelului. Nu a ajuns prea departe.

Cu doar câteva zile în urmă, Bernie Sanders a introdus un proiect de lege prin care a

cerut interzicerea ajutorului american pentru Israel ... solicitând o anchetă cu privire la posibilul conflict cu legile americane care interzic ajutorul militar al SUA pentru orice țară implicată în încălcări ale drepturilor omului. IDF [armata israeliană] este implicată ... așa că, dacă va exista o anchetă în acest sens, ar putea duce la o dezbatere despre legalitatea ajutorului american acordat Israelului.

Ei bine, cred că toate aceste lucruri ar putea duce la mari schimbări în viitor ... Se bazează în mare măsură pe schimbări substanțiale în opinia publică. Pot spune acest lucru doar din experiența personală, am ținut conferințe, am scris și așa mai departe despre problemele israeliano-palestiniene. Până destul de recent, trebuia să am protecție din partea poliției dacă ținam un discurs într-un campus, din cauza antagonismului violent al forțelor pro-Israel. Poliția a insistat să mă conducă la mașină după o conferință din cauza amenințării. Chiar și în propriul meu campus, poliția orașului și poliția campusului erau acolo dacă ținam o conferință. Acest lucru s-a schimbat radical.

Punctul în care s-a schimbat este ușor de identificat: *Operațiunea Cast Lead*. Aceasta a fost atât de brutală, de violentă, încât tinerii pur și simplu nu mai aveau de gând să o suporte. Cred că acela a fost un adevărat punct de cotitură. S-a putut vedea foarte clar în lucruri precum discuțiile din campusuri, chiar și campusurile puternic pro-Israel, cum ar fi Universitatea Brandeis ...s-au schimbat foarte brusc. Acestea sunt atitudini ale tinerilor care vor avea un mare efect asupra noastră, a tuturor, în viitor. Așadar, există conflicte care se pregătesc. Nu se văd încă în politică, dar cred că se pot vedea începuturile.

Al Jazeera: Ați criticat Curtea Supremă israeliană pentru că a considerat Israelul ca fiind statul suveran al poporului evreu... dar nu ca stat al cetățenilor săi. În același timp, ați remarcat cazuri în care instanța a protejat drepturile palestinienilor, cum ar fi cazul din 2000 în care instanța a considerat că așezările Katzir construite prin intermediul Agenției Evreiești pentru Israel nu pot legitima discriminarea împotriva cuplului palestinian. [Instanța a decis că palestinienii nu puteau fi excluși din comunitate]. Care este impresia dumneavoastră generală despre instanță?

Chomsky: Curtea Supremă israeliană ... are un bilanț rezonabil de bun în ceea ce privește cetățenii evrei din Israel. În ceea ce îi privește pe palestinienii din Israel, nu este atât de bună.

Există câteva cazuri, cum ar fi cel pe care l-ați menționat în cazul Katzir, dar observați că acela a fost în 2000. În anul 2000, pentru prima dată, instanța a concluzionat că o așezare nu poate exclude cetățenii israelieni care sunt palestinieni. Este destul de șocant că a fost atât de târziu. Și, de fapt, se pare că comunitatea din Katzir a găsit modalități de a eluda decizia. Cred că cuplul de palestinieni nu a putut să intre nici măcar o jumătate de duzină de ani și au fost puse la punct alte dispozitive pentru a încerca să găsească modalități de a ocoli decizia.

Cu toate acestea, în cadrul Israelului propriu-zis, tribunalul este - nu este mai presus de critici - dar are un bilanț destul de decent. După cum sunt sigur, știți, au existat critici, Moshe Negbi, cel mai important corespondent jurnalistic israelian pe probleme juridice ... a fost preocupat mai

mult cu probleme de corupție și așa mai departe, dar au vorbit și despre modul în care au tratat problemele palestinienilor în interiorul Israelului.

În teritoriile ocupate... tribunalul are un istoric îngrozitor. Curtea Supremă Israeliană este singurul organism judiciar din lume care nu recunoaște că există o ocupație... sunt doar... teritorii administrate. Acest lucru a fost respins de Curtea Mondială, de fiecare guvern pe care îl cunosc, inclusiv de Statele Unite, Crucea Roșie. Toată lumea nu este de acord cu Israelul, iar Curtea Supremă este de acord cu guvernul. Curtea Supremă a autorizat în mod regulat așezări ilegale, măsuri de ocupare ilegală, restricții brutale asupra palestinienilor din teritoriile ocupate, violențe aproape zilnice. Uneori întârzie puțin acțiunea. Dar bilanțul general este șocant. Deci este o poveste împărțită.

Al Jazeera: Ați pledat de mult timp pentru o soluție binațională la conflictul israeliano-palestinian, soluția celor două state, bazată pe consens internațional, fiind singurul pas plauzibil. Credeți în continuare că aceasta este cea mai dezirabilă soluție?

Chomsky: Ei bine, există acum o mare dezbatere substanțială între consensul internațional cu două state și o alternativă cu un singur stat, care este susținută din ce în ce mai mult de mulți comentatori, inclusiv de unii destul de bine informați ca în Statele Unite, cum ar fi Ian Lustick, de exemplu.

Dar este ceva în neregulă cu această dezbatere. Ea omite o a treia alternativă, și anume cea care este pusă în aplicare în mod sistematic de Israel, încă din 1969 sau cam așa ceva, și anume crearea unui "Mare Israel", care va prelua controlul. Tot ceea ce

este de valoare pentru Israel va lăsa în afara concentrărilor de populație palestiniană.

Așadar, Israelul nu vrea să includă Nablus în ceea ce va fi "Marele Israel". Trebuie să mențină o mare majoritate evreiască într-un stat rasist, dominat de evrei. Deci asta înseamnă să preia Valea Iordanului, să dea afară populația. Se folosește un pretext sau altul... și apoi se transformă în așezări evreiești. Preiau orașe adânc înfipte în Cisiordania, cum ar fi Maale Adumim, construite în cea mai mare parte în anii 1990, locuințe plăcute subvenționate de stat ... Poți merge de la vila ta subvenționată din Maaleh Adumim la locul de muncă din Tel Aviv și nici Al Jazeera: Ați pledat de mult timp pentru o soluție binațională la conflictul israeliano-palestinian, soluția celor două state, bazată pe consens internațional, fiind singurul pas plauzibil. Credeți în continuare că aceasta este cea mai dezirabilă soluție?

Chomsky: Ei bine, există acum o mare dezbatere substanțială între consensul internațional cu două state și o alternativă cu un singur stat, care este susținută din ce în ce mai mult de mulți comentatori, inclusiv de unii destul de bine informați ca în Statele Unite, cum ar fi Ian Lustick, de exemplu. Dar este ceva în neregulă cu această dezbatere. Ea omite o a treia alternativă, și anume cea care este pusă în aplicare în mod sistematic de Israel, încă din 1969 sau cam așa ceva, și anume crearea unui "Mare Israel", care va prelua controlul. Tot ceea ce este de valoare pentru Israel va lăsa în afara concentrărilor de populație palestiniană.

Așadar, Israelul nu vrea să includă Nablus în ceea ce va fi "Marele Israel". Trebuie să mențină o mare majoritate evreiască într-un stat rasist, dominat de evrei. Deci asta

înseamnă să preia Valea Iordanului, să dea afară populația. Se folosește un pretext sau altul... și apoi se transformă în așezări evreiești. Ei preiau orașe din adâncul Cisiordaniei, cum ar fi Maale Adumim, construite în cea mai mare parte în anii 1990, locuințe plăcute, subvenționate de stat... Poți să mergi de la vila ta subvenționată din Maaleh Adumim până la locul de muncă din Tel Aviv și nici măcar nu știi că acolo sunt palestinieni. Până acum, palestinienii care au rămas în regiunile pe care Israelul le integrează și plănuiește să le preia sunt împărțiți în ... aproximativ 160 de enclave mici, înconjurate de forțele israeliene, care le permit sau nu palestinienilor să își îngrijească culturile, să își îngrijească animalele și să își culeagă măslinile și așa mai departe, practic sunt închiși.

Iar ideea este să încercăm să vedem dacă putem scăpa cumva de ei, să-i facem să părăsească condițiile intolerabile.Între timp, recent, cu doar câteva zile în urmă, guvernul religios naționalist de extremă dreapta, a extins dreptul de colonizare israeliană la nord-vestul Cisiordaniei, ceea ce Israelul numește Samaria de Vest ... [încercând să] integreze în Israel tot ceea ce este apreciat de Israel în teritoriile ocupate.Ierusalimul este acum poate de cinci ori mai mare decât a fost din punct de vedere istoric, luând în considerare satele din jur pentru a asigura o majoritate evreiască.Există mecanisme, nu în mod oficial, doar, încet, pas cu pas ... chiar sub radar.Până acum, tinerii israelieni nici măcar nu știu că există o linie verde.

Dacă doriți să vorbiți despre rezultate pe termen lung, nu puteți vorbi doar despre un stat și două state. Trebuie să vorbești despre ceea ce se întâmplă, despre "Marele Israel".Înțeleg raționamentul susținătorilor

unui singur stat, dar cred că ... este aproape de neconceput ca Israelul să accepte vreodată să se distrugă și să devină o populație minoritară evreiască într-un stat dominat de palestinieni, ceea ce indică demografia. Și nu există niciun sprijin internațional pentru asta. Nimic. Așa că sentimentul meu personal este că adevăratele opțiuni sunt "Marele Israel", sau să ne îndreptăm spre un fel de aranjament cu două state. Se afirmă adesea că acest lucru este acum imposibil din cauza uriașului proiect de colonizare. Poate că da, poate că nu. Cred că, dacă Statele Unite insistă, decid să se alăture restului lumii în susținerea unui fel de acord cu două state, nu doar retoric, ci și în practică, Israelul se va confrunta cu o decizie foarte serioasă.

Trebuie să ne uităm în urmă și să vedem care a fost politica israeliană în ultimii 50 de ani. Întoarceți-vă la anii 1970... când au fost luate deciziile de bază. În anii 1970, Consiliul de Securitate al ONU a dezbătut o rezoluție care cerea înființarea a două state, la granița internațională, poate cu mici modificări, dar cu două state în care să existe o garanție a dreptului fiecărui stat de a trăi în pace și securitate în cadrul unor granițe sigure și recunoscute.

Chomsky: Pentru că nu le-am luat, da. Nu le-aș retrage pe cele pe care le-am luat, dar sunt multe lucruri pe care ar fi trebuit să le fac și pe care nu le-am făcut. Am fost, după standardele americane, un oponent foarte timpuriu al războiului din Vietnam. Am devenit destul de activ în a mă opune războiului la începutul anilor 1960... dar a fost prea târziu. Ar fi trebuit să fie cu 10 ani mai devreme, când SUA au început să sprijine efortul francezilor de a-și reconquista fosta colonie și, când francezii au eșuat, SUA au preluat controlul, au subminat Acordurile de la Geneva, au

înființat un stat client în sud, care a ucis 60 [mii] sau 70.000 de oameni. Atunci ar fi trebuit să înceapă protestele. Până în a doua parte a anilor 1960, nu a existat o opoziție cu adevărat organizată. Acest lucru a fost criminal și ar fi trebuit să încep mai devreme, la fel și în privința altor lucruri.

Să luăm de exemplu Israelul, problema principală a vieții mele încă din copilărie. Am început să vorbesc public despre natura criminală a acțiunilor Israelului în 1969 - ar fi trebuit să fie mult mai devreme. Eram familiarizat cu reprimarea populației palestinienilor din Israel. O văzusem cu ochii mei... În 1953, am locuit în Israel pentru câteva luni într-un kibbutz, care la acea vreme era baza pentru apropierea de comunitatea arabă și de cea palestiniană. Abia dacă știam suficientă arabă pentru a putea urmări o conversație. Și am mers, am călătorit uneori cu persoana din kibbutz care conducea activitatea de informare a arabilor... Am mers cu el în sate, am auzit plângerile sătenilor că nu puteau traversa strada pentru a vorbi cu oamenii dintr-un kibbutz prietenos decât dacă se duceau să se lupte pentru a obține autorizația de a traversa strada.

Am putut vedea, de asemenea, actele de represiune și ... insultarea populației evreiești marocane ne-ashkenaze. Toate aceste lucruri ar fi trebuit să fie discutate. Nu m-am implicat decât după războiul din '67 și după ce Israelul și-a inițiat politicile de colonizare și dezvoltare în teritoriile ocupate, care s-au extins și au dus la situația actuală. Am fost mult prea blând în criticile mele și mult prea târziu.

Al Jazeera: Abraham Joshua Heschel, care, de asemenea, s-a opus cu tărie războiului din Vietnam, a definit un navi [profet] ca fiind "o

persoană în agonie, a cărei viață și suflet sunt în joc în ceea ce spune, dar care a fost, de asemenea, capabilă să perceapă suspinul tăcut al angoasei umane".În timp ce alții reflectă asupra carierei dumneavoastră, ar fi corect să-l descriem pe Noam Chomsky ca fiind un *navi*?

Chomsky: Ce este un *navi*? Este un cuvânt obscur de origine obscură. Probabil un împrumut din Akkadian, dar nimeni nu știe sigur. Oamenii care erau numiți navien erau destul de analogi cu ceea ce în zilele noastre am putea numi intelectuali disidenți. Erau oameni care condamnau analizele geopolitice, avertizau că regii răi duceau poporul evreu la dezastru, condamnau crimele și brutalitatea regilor, cereau milă pentru văduve și orfani.

Cam toată gama de lucruri care se numesc opinie intelectuală disidentă, și au fost tratați așa cum sunt tratați de obicei intelectualii disidenți - rău. Alungați în deșert. Întemnițați. Eliyahu a fost numit Urâtorul lui Israel pentru că a îndrăznit să condamne faptele regelui cel rău. Ei bine, asta este familiar, are propriile rezonanțe de-a lungul istoriei până în prezent. Evident, nu este vorba de acum 2.500 de ani, [este] o lume diferită ... [dar] unele caracteristici similare.

Al Jazeera: Există ceva în casa dvs. care să fie un suvenir fizic de la una dintre călătoriile dvs. în Israel și Palestina? Și ce reprezintă?

Chomsky: Ei bine, am un singur suvenir fizic. L-am luat din tabăra de refugiați Kalandia în timp ce tabăra se afla sub stare de asediu militar în timpul primei Intifada. Împreună cu câțiva prieteni, prieteni israelieni și palestinieni, am reușit să trec

prin interdicția militară, pe un drum secundar.

Ne-am putut plimba puțin prin tabără înainte de a fi ridicați de o patrulă israeliană. Am vorbit cu oameni care erau închiși în casele lor de acolo, peste garduri. Am ridicat o canistră - nu sunt suficient de expert militar pentru a vă spune ce era, presupun că era o canistră cu gaz lacrimogen - care a fost lăsată de forțele israeliene care au atacat tabăra. Așadar, aceasta este o amintire, dintr-o perioadă deloc plăcută.

Al Jazeera: Și ce reprezintă?

Chomsky: Reprezintă represiunea dură, brutală ... în teritoriile ocupate de peste 50 de ani, în creștere în violență și represiune ... Există aproape zilnic cazuri de unul sau altul fel de violență, intimidare, represiune ... IDF privește, uneori participă. Dacă te duci într-un loc precum Hebron, este șocant de văzut.

Iar în Gaza, desigur, este mult mai rău. Am fost în Gaza ... între unele dintre atacurile israeliene. Este o... crimă rușinoasă... Peste două milioane de oameni sunt practic încarcerați. Nu au apă potabilă de băut, sistemul energetic, sistemele de canalizare sunt distruse de violențele israeliene. Pescarii nu pot merge mai mult de câțiva kilometri dincolo de apele infectate de canalizare: Bărcile de luptă israeliene îi țin înăuntru. Aceasta este una dintre crimele majore ale perioadei moderne. Înălțimile Golan. Nimeni nu mai vorbește despre asta. Tocmai a fost preluată, încalcând decizia unanimă din Consiliul de Securitate, răsturnată de Trump. Toate aceste lucruri sunt curente pentru Israel.
